

Фоменко Т.М.

*викладач кафедри іноземних мов,
Сумський національний аграрний університет*

ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ В АГРАРНИХ ВНЗ

Євроінтеграція України, стрімкий розвиток міжнародних зв'язків в економічній, науково-технічній, аграрній, освітній та інших сферах вимагають підготовки нового типу випускника ВНЗ. Умови ринку праці спонукають роботодавців віддавати перевагу фахівцям, які володіють не лише найсучаснішим професійним досвідом, але й іноземною мовою. Аграрно-промислому комплексу потрібні фахівці, які володіють іноземною мовою з метою комунікації і задля самовдосконалення як особистості, яка розвивається в соціокультурному середовищі. Отже, знання іноземної мови підвищує конкурентоспроможність і мобільність фахівців, є важливим для отримання престижної роботи та кар'єрного зростання.

Сьогодні вивчення іноземної мови є невід'ємною складовою системи професійної освіти. Підвищенню практичної значущості іноземної мови в аграрних ВНЗ сприяє розвиток контактів з іноземними партнерами щодо постачання сільськогосподарської техніки, посівного матеріалу та добрив, що вимагає від майбутніх фахівців знання професійної лексики й комунікативних навичок. Крім цього, в результаті встановлення партнерських зв'язків між вищими навчальними закладами, багато студентів бере участь у різноманітних міжнародних програмах, конференціях, що також вимагає якісної мовної підготовки.

Ефективне спілкування іноземною мовою є важливим показником професійної культури фахівця в галузі сільського господарства та загальнокультурного розвитку особистості. Головним фактором, який стимулює процес іншомовного спілкування, вважають мотивацію. Однак у більшості студентів аграрних вищих навчальних закладів мотивація до вивчення іноземної мови виражена слабо, оскільки дана дисципліна не є фаховою. Результати досліджень науковців свідчать про те, що мотивація студентів у процесі вивчення іноземної мови в аграрному ВНЗ орієнтована здебільшого на професійну діяльність. Оскільки однією із найважливіших умов підготовки майбутнього фахівця-аграрія є відповідність його інтересів, схильностей і здібностей обраній професії, вивчення іноземної мови потрібно розглядати крізь призму ставлення студентів до майбутньої професії. Найбільш мотивуючим фактором для студентів є професійний інтерес та усвідомлення теоретичного й практичного значення знань іноземної мови для майбутньої професійної діяльності. Тому викладання іноземної мови повинно мати професійно-орієнтований характер. Завдання викладача полягає в тому, щоб створити умови для практичного володіння іноземною мовою, обрати такі форми, методи та засоби навчання, які б дозволили кожному студенту активізувати свою пізнавальну діяльність.

Зростанню ефективності процесу навчання сприяють: використання інтерактивних форм навчання (робота в малих групах, дискусії, тренінги

тощо), методів навчання (метод проєктів, метод створення студентського портфоліо, дидактичні ігри, кейсові завдання), впровадження інформаційно-комунікаційних технологій (використання мультимедійних презентацій, доступ до Інтернет-ресурсів) як засобу формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх аграріїв.

Активні форми і методи навчання ґрунтуються на рефлексивно-діяльній основі, забезпечують проблемний характер навчання, суб'єктивну позицію студентів у навчально-дослідницькій діяльності, активізацію їх самостійної роботи, створення в освітньому процесі проблемних ситуацій, що моделюють актуальні соціально-особистісні та професійні проблеми. Вирішення студентами проблемних ситуацій сприяє формуванню у них різноманітного досвіду, необхідного в професійній діяльності. Навчання у співробітництві, робота в команді, колективні способи навчальної роботи забезпечують навчально-пізнавальну активність і високий рівень навчальної комунікації студентів. Саме ця стратегія сприяє формуванню у майбутніх фахівців комунікативного, рефлексивного досвіду, досвіду співпраці, узгодження інтересів і позицій, спільного прийняття рішень тощо. Такий досвід буде особливо користуватися попитом у майбутній професії в умовах посиленої соціально-економічної інтеграції, міжнародної науково-проєктної діяльності.

Підвищенню мотивації вивчення іноземної мови також сприяє можливість проходження виробничої практики за кордоном. У процесі інтеграції системи вищої освіти України у світовий освітній та науковий простір стає актуальною академічна мобільність студентів аграрних ВНЗ, яка надає їм можливість отримати сучасні знання та практичний досвід у вищих навчальних закладах США, Канади, Австралії, Данії, Швеції, Норвегії, Німеччини, Польщі та ін. Проходження закордонної практики та стажування на провідних світових сільськогосподарських підприємствах та фермах сприяє не лише закріпленню теоретичних знань студентів і вивченню практичного досвіду ведення сільського господарства в країнах з розвиненим аграрним сектором економіки, але й вдосконаленню іноземної мови, розширенню світогляду, сформованості особистісної та професійної культури.

Навчання іноземної мови на сьогодні виходить далеко за межі процесу формування вміння розуміти співрозмовника, виражати свої думки. Процес вивчення іноземної мови необхідно розглядати як навчання засобу міжнаціонального та міжкультурного спілкування з метою реалізації комунікативних і пізнавальних потреб майбутнього фахівця. Однак знання мови не гарантує успіху міжкультурної взаємодії, на шляху до якої можуть виникати неповне розуміння, етнічні стереотипи, стан «культурного шоку».

До змісту дисциплін «Англійська мова», «Англійська мова (за професійним спрямуванням)», які викладаються в аграрному ВНЗ, включено країнознавчий матеріал з метою знайомства студентів із іншомовною культурою, що передбачає набуття знань про норми поведінки, повсякденне життя носіїв мови тощо. Згідно з програмою, концепція іншомовної освіти ґрунтується на інтегрованому навчанні мови та культури країни, мова якої вивчається, на діалозі рідної та іноземної культур.

Таким чином, можна виокремити такі основні принципи змісту іншомовної освіти в аграрних ВНЗ як:

– принцип професійної спрямованості навчальної діяльності студентів (процес підготовки має бути організований як моделювання комунікативних ситуацій, які максимально наближені до реального професійного спілкування аграріїв);

– принцип міжпредметних зв'язків іноземної мови зі спеціальними дисциплінами, який передбачає отримання знань зі своєї майбутньої спеціальності та оволодіння уміннями і навичками іншомовного спілкування для здійснення майбутньої професійної діяльності;

– принцип культурологічності, який передбачає не лише ознайомлення із іншомовною культурою, але й через відповідну систему вправ – формування умінь і навичок стандартизованої комунікативної поведінки, яка є характерною для професійної взаємодії в тих країнах, мова яких вивчається.

Список використаних джерел:

1. Ніколаєнко Ю. О. Підготовка студентів аграрних спеціальностей до професійного спілкування в іншомовному середовищі: дис. ... канд. пед. наук:13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Ю. О. Ніколаєнко. – Полтава, 2009. – 260 с.

2. Програма навчальних дисциплін «Англійська мова», «Англійська мова (за професійним спрямуванням)», «Англійська мова професійного спрямування» для підготовки бакалаврів усіх спеціальностей СНАУ / Сумський національний аграрний університет; уклад.: О. А. Литвинко, М. Ф. Кобжева, Л. І. Байдак; – Суми, 2009. – 26 с.

3. Рідель Т. М. Професійна мотивація та її роль у формуванні мотивації до вивчення іноземних мов в аграрному вузі / Т. М. Рідель // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології: [наук. журнал.]. – Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2010. – Вип. № 4 (6). – С. 359-365.